Székesfehérvár, 1906. XIII. évfolyam. 71. szám. Szombat, junius 16.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Nevam ejusmodi erat, cui nomen „Fejérmegyei Napló" a vobis institutum ad eat officarum partium proposita promovenda, id equidem probantus libenter. Az általános katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló" cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó papa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdében.

Szociális reflekziók.

Irta: dr. MINIMUS.

I.

Tavasz nyitával megnövekedik a dolgos kezek értéke. A munkásember fel szokott ilyenkor vidulni, mert tudta, hogy a más földjén az ő kenyere is megterem, csak dolgozni kell érte.

Ez volt valamikor régen. Most azt kell látnunk, hogy a munkások arcára öröm helyett a makacs elszántság kemenysége telepedik, leteszi, vagy fel se veszi a szerszámját és azt mondja, nem dolgozunk — invégbérért, szóval eljött a sztrájkmozgalmak ideje.

Fejérmegye sok községéből vettük ilyen mozgalmak híret. Mindenütt a socialdemokrata alapon szervezett mezei munkások köréből indult ki az ilyen törekvés, amelyhez szívesen csatlakoztak az illető vidék nem szervezett munkásai is az érdekközösség alapján. Vizsgáljuk meg azt a szervezkedést egészen tárgyilagosan, mi benne a jó és mi benne a veszedelmes elem?

A szervezkedés a munkásokat egységes tömegbe tömöríti, átfonja, összekötözi és összetartja őket a közös célra törekvés és az a meggyőződés, hogy csak egy eszköz segíthet rajtuk, a saját tömegerejük kifejtése. A szervezet vaskorlatai közé szorított ember először fegyelmet tanul, mint a katona, kinek együtt kell lépnie a többiekkel; másodszor tudatára ébred annak, hogy ő is valami a nagy mindenségben, szükségképen elveszíti tehát véghetetlen indolenciáját, mely eddig jellemezte, látóköre bővül, érdeklődni kezd olyan dolgok iránt is, amelyek messzebb esnek tőle, mint az ökör szarva, vagy a kaj nyel vége. Ezek az öntudatos társadalmi életre vezető iskolaródásnak első nyomai; általában feltűnőnek helye van a jelenség, mert annak a természettörvénynek kulturális alkalmazása, hogy az ember társas lény.

A szervezkedés ereje és most már eredménye is az emberi munkaerő értékének emelése. Helyes-e ez a törekvés, vagy nem? Sokan igennel felelnek, mert tekintetbe veszik, hogy a munkaerőért sok helyen nevetségesen csekély ellenértéket akarnak adni, mert a pénz értéke csökkent, a megélhetés nehezebb, a terhek súlyosbodtak stb. Ez mind igaz, de, hogy úgy mondjam, provinciális ízű megoldása a dolognak. A törekvések közvetlen indítókokat lehet mind mindig a nagyon is egyéni gyomorra vezethetők vissza. Vegyük azonban figyelembe, hogy a munkástömegek mozgolódása nem provinciális, nem is országos, hanem általános kulturális jelenség és éppen azért szervi összefüggésben kell, hogy legyen, az egész emberiség kultúrfolyamatának jelen fázisával.

Ez a kultúrrohanás óriási szuggeráló erővel iparkodik az embert a saját fensősége tudatára emelni. Lassankint kivonja a természeti erők fenhatósága alól, amennyiben azokat egymásután rabszíjjra füzi és a pórázt az ember kezébe adja; beleviszi fogait az ethikus tekintély alapjába és azokat megsemmisítve vagy ha nem, bírvelük, lekicsinyelve, az embereket magába helyezi át a mindenség középpontját. A önistenítés hamis vágányán tovább rohanva beleállítja az ember életét az élvezetek és gyönyörűség jegyébe annyival is könnyebben, mert a lét súlypontját iparkodik tisztán és kizárólag erre a földre helyezni.

Mivel azonban ez a kultúr-folyamat példátlanul általános, mivel nem a kiválasztott tízezrek sajátja, hanem az egész emberiség testébe csörgedezik, két tényt, két valóságot kell benne leszegeznünk.

Az egyik az, hogy a kultúr-tényezők ezernyi ezer csatornája, különösen a nyomtatott betű, nemcsak a felső rétegekben, hanem a legalsóban is végzi munkáját. Ott is megőrli a tekintély sziklaját, ott is az egyénbe helyezi át a világmindenség középpontját, szóval felébreszti a földhozragadt munkásban is a saját emberi értékének tudatát.

A másik tény az, hogy ez a kultúrfolyamat igényeket ébreszt, de nem elégíti ki őket mindenhol. A gazdagban a kultúra megteremti és kielégíti az igényt a szecessziós és raffinált kényelmű szobákhoz, a szegényben megteremti ezen igénynek vetületét, a kívánságot, hogy ne

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Letört bimbó.

A rügyfakasztó szép tavasz
Mosolygó, révelég sugára
Gyengéden szórta csókjait
Virulni kezdő rózsafára.

Zöld lombja közt bűvös mesét
Susogva susogott a szellő
Nem sejtve, mily vészt rejtegel
Kis bimbóknak a nagy Teremtő.

Gyönyörben úszva hallgatták
A szellő szőtte szép jövendőt . . .
Kicsiny szívükben az öröm
Virága egyre-másra kelt, nőtt.

Örömsugáron bánatot,
Sötét, mély gyászt hozott egy angyal:
A legszebb bimbót törte le
Szelíd, mosolygó égi arccal.

Testvérek, drága jó szülők:
Ne sírjatok, nem halt meg a lány;
Halljátok égből jött szavát . . .
Örök boldogság cseng a hangján:

„Apám, szerette jó anyám!
Szűz Mária pünkösdi csokra
Nem volna kedves nélkülem
S Szűzhoz méltón nem illatozna . . .

Gy. Gy.

Közel az éghez.

Hajnalodik. A völgyben még félhomály borong. A domtetőket s a fenyőkkel övezett berceket finom ködpára vonja be. A vastagdereku faóriások egybeolvadva sötetlenek. Néma minden, mintha a szunnyadó természet lélegzetet tartana vissza.

A kapaszkodón felfelé haladva egy ferfi bandukol. Amint a völgy sejtelmes homályában megjelen összegyűrt, széleskarimáju kalapjával, görcsösen szorítva szeges botját, rendezetlen ruhájával, vállán átvetett szíjon festékkészletével. Az ember valami szegény piktorlegénynek tartja s önkénytelenül meghökken tőle. De mikor közelebb ér, az arc intelligenciája sejtetni engedi az igazi művészt.

Annyi lemondás van külsejében, hogy az amber azon tűnődik, miesoda dráma játszódhatott le e fiatal művész lelkében, mely oly szomorúvá teszi a különben rokonszenves arcot.

Nem mondta senkinek, a falu azonban mégis tudta. Az atyja szerencsétlen halálának emléke nehezedik lelkére. Nem tud tőle szabadulni. Pedig négy évig volt külföldön. Négy év hosszu idő! De ezt a fájdalmat mégsem tudta elfogyasztani.

Egész más világot élt, mint azok, kik környezetében voltak. Szerette a vadont, kifogyhatatlan, változatos szineivel. Csak itt érezte jól magát. Régi ideája volt megfesteni azt a szomoru helyet, hol atyja lebukott a mélységbe. De valahányszor arra a helyre ért, úgy elüte lelkét a fájdalom, hogy lehetetlen volt ily inspirációval egy olyan képet festeni, mely a hozza között sötét emléket feleleveníthesse.

Elmerülve az igazo némaságban, csendesen lépdelt a kanyargó uton. Amint leér a völgybe egyszerre megváltozik az erdő képe.

Hirtelen felragyog a nap, a ködbeburkolt hegyek mögül, s egy varázsütésre bearanyozza az egtele meredő sziklaormokat. Felébresztí a sötét fenyvest, a vadont s a kristályvizü patak hüvös völgyét. Vibrálva szűrődik át a haragoszöld lombozaton; becsurran a madarak pelyhes, meleg feszkeibe s felesókolja a kis dalosokat. Enyelegve repdesik körül rejtett tanyáikat s egyszerre felvernk hangos dalukkal az erdő méla csendjét. A zengő akkordba lagyan szövődik a csattogó, trillázó, vagy fuvolahangu fülemileének.

A felfrissült növényzet illatot lehel. Harmat ragyog a fák, bokrok levelein s a szinpompás virágok bársonyos szirmán. A galagonya és csipkerózsa-bokrok előtűnnek az erdő sűrűjéből. Ezer festő bimbó mosolyog roluk, mintha örülnének ennek a bűbájos világnak.

A smaragdzöld pázsitszőnyeget, mely pazarul tele van hintve elenkszinu vadvirágokkal, kettemetszi a sebesfolyásu patak. Kigyózva fut a ven hegyhátakról, a nefelejcses, harangvirágos partok közt, a völgybe. Kristályvize sziporkázva törik meg az utját álló mohás köveken. A völgyben meglassítja folyását, hogy bucsut mondhasson virágos partjainak, aztán elszenderül a sötét tóba.

E völgyben a tóparton áll az erdészlak, melyet oly bájolóvá, vonzóvá tesz a környezet, hogy láttára megáll a közöny; megáll, felolvad

Mai lapunk 6 oldal.

00000341

kelljen penészlyukakban laknia, — de ki nem elégiti. A gazdagban megteremti a selyemből, sőt üvegből készitett ruha vágyát és kielégiti, a szegényben kialakitja ennek a vágynak vetületét, hogy ne kelljen rongyban járnia, — de nem elégiti ki. És igy tovább. Ha nem itélhetjük el a kulturának életet finomitó eredményeit a felsőbb rétegekben, nem szabad elitélnünk ennek vetületét a legalsóbb rétegekben sem, t. i. a szegény ember életének *arányos* megkönnyebbitését célzó vágyakat és törekvéseket, mert ismételjük, a kultura nem egyes osztályoké, hanem eredményeiben arányosan eloszolva, az *egész* emberiségé.

Ebben a megvilágitásban kell tekintenünk az alsó rétegek helyzetjavitásra törekvő mozgolódását, ebből a szempontból kell helyesnek itélnünk azt az elhatározásukat, hogy a véd- és dacszövetség alapjára állva, munkaerejüket csak arányosan emelt értékek ellenében hajlandók áruba bocsátani.

Általános elvi szemlélődésünk eredménye tehát az, hogy az alsó rétegek ilyetén törekvése, sőt annak erőszakos exponense, a sztrájk is, bizonyos körülmények között jogos és méltányos, — másrészt épen ez az elvi általánosság szorgos kritikára int, hogy gyakorlati alkalmazásakor erkölcsben, törvényben hiba ne essék.

(Folyt. köv.)

Gondolatok a feminizmusról.

Irta és az Országos Pázmány Egyesület székesfehérvári vándorgyülésen 1906. junius 10-én felolvasta **Dr. Notter Antal.**

(Vége.)

Gondoljunk továbbá arra is, hogy a keresztény felfogás mindennemü felsőbbségről és elöljáróságról, legyen az *akar a férj vezető hatalma* neje fölött, akar az egyházi vagy polgári hatóságok kormányzó hatalma, egészen más, mint az, amelyet az önzés óhajtana gyakorolni. Keresztény felfogás szerint a följebbvalónak nem szabad kenyurnak lenni. Krisztus élesen feltüntette e tekintetben a keresztény és a pogány felfogás közt való eltérést. „A népek fejedelmei uralkodnak rajtuk; ti azonban nem igy." A hatalom nem annak érdekében adatott, ki azt gyakorolja, hanem azok érdekében, kik fölé helyeztetett. Ismét Krisztus mondja: „Aki közöttetek nagyobb, az legyen a többieknek szolgája." Eme fölfogás egyrészt biztositja a társadalom létezését, mert elismeri, hogy vannak a társadalomban vezetők — a férj, az apa, az egyházi és polgári hatóságok, — de másrészt ezeket az alájuk rendelt emberek szolgáivá teszi, mi által az alattvaló nemcsak kibékül azzal a ténnyel, hogy neki mások parancsolnak, hanem örömest is engedelmeskedik, mert tudja, hogy a fölebbvaló az alája rendelt emberek javát akarja s fölebbvalósága tulajdonkép kötelességek halmaza, felelősséggel járó teher.

Ha a fölebbvalók nem igy fogják föl szerepüket, hanem önzően a maguk személyes javára aknázzák ki állásukat, akkor az alattvalókra nézve az engedelmesség nyüg lesz s megrendül a társadalmi béke. A házasság és a család intézménye is igy kerül válságba, ha a férj a maga vezető hatalmával önző módon visszaél. Ha a férj mint a család feje csak a maga javát keresi, ha tehát a maga egyéniségét nem rendeli alá a család intézményének, akkor ennek természetes visszahatása az, hogy a nő is a maga javát fölébe helyezi a család javának s téves módon bár, de érthetően a jogegyenlőséget fogja kivánni.

A nő mint anya a természettől sok áldozatra hivatott, mire ugyancsak a természet nagy áldozatkészséget is oltott szivébe. De az élet önző felfogása kiirtja a sziv természetes indulatait s ennek következménye, hogy oly társadalmakban, melyek már nagyon levonták az önzés filozofiájának logikai következményeit, már-már társadalmi probléma az, miként lehet a művelt osztályokhoz tartozó nőkkel az anyaság áldozatos szerepét megkedveltetni. Én részemről nem csodálom, hogy olyan nő, akinél nem a szilárd meggyőződés az, hogy a jelen életnek van túlvilági folytatása s aki tehát összes boldogságát és örömeit itt akarja elérni; s aki hozzá még sem férjénél, sem egyébb környezetében nem látja az áldozatkészség tettelt, hogy az ilyen nő huzódozik az anyaság szerepétől, mely elvonja őt a szórakozásoktól.

Látjuk tehát hogy a nőnek, mint feleségnek a helyzetében mutatkozó igazságtalanság abból ered, hogy a férj visszaél a maga vezetői hatalmával. A feminizmus által követelt jogegyenlőség megtörne a férjnek ezt a visszaélésre vezethető hatalmát, de egyuttal összetörné a családot. A nőnek, mint anyának a helyzetében érzett hátrányok ellenben a helytelen életfelfogásból erednek s ha a nő eldobja magától az anyaság kötelességeit, a társadalom, a jövő nemzedék szenvedi kárát.

Ezektől egészen eltérő természetüek azok a bajok, melyek a nő gazdasági helyzetében mutatkoznak.

A nőknek egy jó része ma olyan kenyérkereset után törekszik, mely eddig a férfiak kizárólagos birodalma volt. Értem, hogy a férfiak nagy számának nem tetszik a női verseny. De az okokat, melyekkel a nők eme kenyérkeresete ellen küzdenek, nem mind helyeslem. Azt vallom magam is, hogy a nőnek mint hitvesnek a természetes helye otthon van, mert hiszen a gyermeknevelés és a háztartás a lakáshoz kötik. A gyermeknevelés mindig főkép a nő feladata lesz; a háztartás pedig, bármennyire összeszoritjuk is teendőit, jó hosszu ideig a feleség ügyköréhez fog tartozni. Azonban nem minden nő feleség; és azonkivül egyre számosabbak lesznek azok az esetek, mikor a férjes nők is a családon kivül képtelenek kenyerüket megkeresni. A főzőkanál emlegetése felületes észjárásra vall. Valamint az is felületes észjárás jele, ha azt mondják, hogy a gépirás, vagy könyvelés nem a női léleknek való dolog, mert nagyon prózaiak. Először is a főzőkanál nem poétikusabb, mint az irógép; másodszor: könyvelés, számolás és hasonló prózai dolgok a rendes háztartásban is nagy szerepet játszanak. Nem ezekben a foglalkozásokban van a hiba, hanem abban, a mi a férfiakra nézve is baj: a gyári és irodai munkaidő hosszuságában és a gyári munka egészségügyi körülményeinek a fogyatékossága. Mindenesetre kivánatosabb volna, ha a nők mint anyák és mint háziasszonyok otthon élhetnének, ezáltal egyszersmind kikapcsolva a létért való lelket ölő küzdelemből; de amig nem teremtünk olyan gazdasági és társadalmi alapotokat, melyek minden nőnek garantálják a kellemes otthont, addig hiábavaló dolognak tartom arról sokat vitatkozni, vajjon a nő résztvegyen e a férfiak kenyérkereső foglalkozásaiban, vagy ne. A keresztény társadalomtudomány pedig nézetem szerint jól teszi, ha e tekintetben nem szögezi magát oda a főzőkanál-féle állásponthoz.

És ugyanezt a nézetet vallom e tekintetben is, vajjon a nő résztvegyen-e a közéletben? Magyarországon 1848 előtt a nemességhez tartozó nőknek voltak bizonyos politikai jogaik; ez a körülmény bennünket arra indithat, hogy a nő közéleti szereplése tekintetében ne helyezkedjünk [illegible]

és gyönyörködik . . . Nem zavarja e komoly, ünnepélyes magányt disszonáns hang. Zavartalanul gyönyörködhetik és elmerülhet gondolataiba az ember, mintha tömjénillatos templomban volna . . .

Gyönyörködve tekint köröskörül; hisz oly szép a tavasz, az ujjáébredés: tele titkos, hatalmas erővel és madárdallal . . . Langyos fuvalom vitte szerteszét a virágok füszeres illatát. Keresztül osont a fák sürü lombozatán s a virágos bokrok ágai közt; zugva rezdültek meg, mint a hárfa húrjai. A zugó vadon, a madarak dala, mint milliók távoli morajló imája, ünnepélyes harmoniába olvadt össze . . .

Megállt a nefelejcses parton, az erdő csobogó ere mellett. Suttogó lombok borultak feje fölé. A nyiló virágok szirmait ezerszinü lepkék és zizegő szitakötők rajongták körül. Lenézett a tóra. Sima volt tükre, csak a tovatünő hattyu hagyott maga után ezüstszinü sávot, mint a nemes lelkekben a muló *szenvedély*: fodrot ejt s rögtön elsimul.

Teljes pompájában mutatkozott az erdő. Lebilincselte lelkét a természet csodás varázsa. Szomjasan szivta magába a pillanatok gyönyörüségét.

Érezte, hogy a napsugár csókjától az ő lelke is kinyilt; kinyilt üden, harmatosan. Auróra édes mosolya tovarebbentette vergődő lelkéről azt a fullasztó lidércnyomást, mely olyan sötétborongóssá tette eddig életét. Elfelejtett mindent ami rossz, ami keserü volt életében . . .

Csodálta ezt a pazar pompát, mely körülvette. Érezte, hogy ez a dobogó, lüktető mindenség s ez a körülötte levő kis világ — melyben ezer, meg ezer élet, forr, kering — mind az Alkotóról beszél, ki ily ragyogó köntösbe burkolta és élettel ruházta fel keze remekét. Ugy érzi, hogy érez, zsibong, reszket körülötte minden; hogy valami szent érzelem tölti be ezt az üde, illatterhes levegőt, mely az ő lelkét is magával ragadja és imára hivja fel . . .

Túláradt képzelete szabadon csapongott. Felmerült előtte a mult, gondtalan, ártatlan gyermekkora bohóságaival, könnyeivel. Emlékei, mint valami kedves, felejthetetlen dal jelentek meg és a jelen gyönyörüségével beleolvadt a természet zugó akkordjába . . .

Valami hatalmas érzelem uralta ujjongó lelkét, mely a nagyszerü érzetétől felmagasztosult. Majdnem hangosan mondta gondolatait, amint egy-egy pillanatnyi benyomás uj, meg uj eszmét ébresztett fel szép lelkében.

Igen! Itt van a fenség a zugó vadonban, hegyen, az Isten zsámolyán. Itt a lélek eltávolodik attól, ami törpe, ami alacsony. Elfelejti azokat a hazug örömöket és való fájdalmakat, amelyeket a zsibongó élet vásári forgatagában érezünk és érezni képzelünk. Itt megtisztul, felmagasztosul s megtanul nagy gondolatokért, eszmékért lelkesülni. Megsajnálja azt a kis szürkelelkü embert, aki számtalan rózsát akar szakitani s megfeledkezik, hogy tövist és bojtorjánt terem a föld . . . Aki odalennt ezer alakban is megálmodja a boldogságot. Aki rózsaszinü ködön át nézi a jövőt, melynek vége mindig csalódás . . . fájdalom . . . Az álom eltünik. Megmarad a puszta való: tartalmatlan, üres élet s a köd; de ez is fullasztó novemberi köddé változik s nem engedi felmelegedni a lelket. Szánalmas lesz és sivár, mint a letarolt mező, melyen a hideg szél száraz kórókat zörget . . .

— Itt van a fenség a zugó vadonban, hol minden gondolat egy egy dalima. Hol a felkelő nap tüzes korongja, a természet hajnali ébredése s az a fenséges harmonia, mely mindezt átleng [illegible] lángra gyulasztja az eszme tüzét. Itt min[illegible] fűszál, minden virág egy-egy lap az aranykapcsos imakönyvből, a fenséges természetből; tele [illegible] felemelő gondolatokkal . . .

Mind beljebb és beljebb ment az erd[illegible]. Felkapaszkodott az erdészlak mögötti mered[illegible]. Egy tisztásra ért. Köröskörül a heverő sz[illegible]-darabokat sürü bozót nőtte körül. A hegyszak[illegible] mögött óriási mélység tátongott. A szikla [illegible] állt szerényen meghuzódva a kereszténység [illegible]dalmi jele: a kereszt.

Ide érve, ismét elfogta a szomoruság [illegible] fordult tőle, hogy ne lassa. Egy fatörzsh[illegible] maszkodott és elmerült szomoru gondol[illegible]. Lenézett a szakadék mögött elterülő [illegible] völgyre. Ott állt a falu s benne a tem[illegible], melynek tornyát jól láthatta.

Hiába igyekezett, nem sikerült gon[illegible]t elterelni a keresztről; a régi, de még [illegible] borzalmas képtől. Látta ujra a megvadult [illegible], a mint boszen magával ragadta atyját s [illegible] vele a tátongó szakadék felé . . .

Ágak zörögnek mögötte . . . De a [illegible] felizgatott képzelete a lebukó lovas za[illegible] hallani. Megremeg.

Hát igy mulik el minden? . . . Az [illegible] rajongás, a dal . . . mellyel előbb meg[illegible] a lelke. Miért is jött ide, e borzalm[illegible] Hát ez az élet? Hisz ez egy hatalmas dis[illegible], mely könyörtelenül a lélekbe markol é[illegible] fakaszt

Ezer gondolat rajzott lelkébe, d[illegible] sem tudott vigasztaló feleletet adni. S[illegible] igy szomoruan. Egyszerre megszólalt [illegible]

00000342

ridcg és vaskalapos álláspontra. Akik a nőknek politikai jogokat nem akarnak adni, enyhitésképp megjegyzik, hogy hiszen a nőknek ugyszólván a kulisszák mögött elég módjuk van a politikában befolyást gyakorolni.

De ha ez a kulisszák mögötti befolyás megvan, akkor nincs ok, hogy nyilt s innen is ne legyen meg ez a befolyás. Hogy nem kivánatos, hogy a feleségnek esetleg más legyen a politikai pártállása, mint a férjének, hogy elhanyagolja anyai és háziasszonyi teendőit, ha politikai gyülésekbe jár: ezek nem komoly érvek; mert hogy a feleség politikai nézeteltéréséből házi pörpatvar származik; vagy hogy a nő elhanyagolja teendőit ezek olyan argumentumok, melyek a joggal való visszaelésből akarnak a jog ellen érvelni. Ugyanilyen logikával a férfiaktól is meg lehetne tagadni a politikai jogokat, azt mondván, hogy ezek elvonják a férfiakat kenyérkereső hivatásuktól.

Nem mondom, hogy a nőket okvetlenül föl kell ruházni politikai jogokkal; de óriási bajt nem látok a nők politikai jogaiban. És ugyanezt mondom a nők egyéb nyilvános szerepléséről. Ha nem akarjuk azt, hogy a nők elméjét csak olyan tanok foglalkoztassák, mint a minőről most a párisi nők vitatkoznak, vajjon tud illik a hölgyek a szinházban kalappal, vagy kalap nélkül üljenek — akkor bele kell nyugodnunk abba, hogy a nők a hazai ipart pártolják, ha másrészt azt kivánjuk, hogy a közügyek iránt ne erdektelődjenek? Nem szükséges, hogy a kvótához, vámterülethez, közigazgatáshoz értsenek, de hiszen ezekhez a legtöbb férfiválasztó sem ért; meg a képviselők sem mind jártasak ezekben a kérdésekben.

Befejezem a feminizmusról való elmefuttatásomat. Csak gondolatokat kivántam adni, mert egy rövid előadás nem lehet rendszeres megvilágitása ennek az aktuális kérdésnek. Gondolatokat közöltem, melyek senkire sem kötelezők s melyekre nézve csak az az óhajtásom, hogy velük további gondolatokra adjak alkalmat mélyen tisztelt hallgatóimnak.

UJDONSÁGOK.

— **A főreáliskola uj igazgatója.** A helybeli állami főreáliskola közel 19 évig volt igazgatója, dr. Kuthy József c. fő igazgató nyugalomba vonulván, az intézet uj vezetőt nyert *Kelemen* Béla személyében. Örömmel köszöntjük a kitünő tanférfiut, midőn férfikorának delén, munkaerejének teljében, nemes ambicióval kezébe veszi e nagyfontosságu intézet kormányrudjának igazgatását. Tanártársai ugy ismerik őt, mint a minden pillanatot kiaknázó fáradhatatlan munka emberét. A nagyközönség s első sorban a szülök megismerik majd benne azt a pedagógust s intézeti igazgatót, aki ugyanazok az elvek vezetnek, melyeket közoktatásunk jelenlegi nagynevü vezére hangoztatott a tanférfiak küldöttsége előtt: „Legyenek meggyőződve, hogy engem semmi más tekintet nem irányit, csak a *vallás-erkölcsi alapon nyugvó* szoros értelemben vett *nemzeti kultura.*" *Kelemen* Béla Budapesten született, jelenleg 40 éves. Tanulmányai végeztével 1888-ban a „Pesti Napló" belmunkatársa lett. 1890 óta a székesfehérvári főreáliskola tanára. Nagy terjedelmü irodalmi munkásságot fejtett ki. Irt kritikai és szinészeti dolgozatokat, irodalomtörténeti tanulmányokat, aesthetikai cikkeket, tankönyvbirálásokat, eszközölt iskolai kiadásokat. Nevét országszerte ismerik a már hét kiadást ért, kitünően gyakorlati s e nemben méltán legjobbnak tartott „Magyar-német" s „Német magyar" zsebszótáráról. Nagy tudásának, roppant munkabirásának s szorgalmának legutolsó monumentálisnak mondható alkotása a nemrég megjelent magyar-német s német-magyar kézi szótár.

Ily nagy tevékenységben eltöltött munkáséletnek felülről jövő visszhangja az igazgatóvá történt kinevezés, melyhez a magunk részéről is szivesen kivánjuk az Isten áldását.

A Tóvárosi Kör. Régóta szállong a hir arról a nehéz helyzetről, a mellyel városunk egyik legnépszerübb köre, a Tóvárosi Kör küzd. Mikor a kör jelenlegi helyiségébe beköltözött, oly sulyos anyagi terhet vett a vállaira, a melynek elviselésére rövid idő mulva képtelen lett. Különösen a roppant magas házbér (3200 kor.) szinte teljesen megbénitotta a kör mozgási képességét. Az utóbbi időben aztán megtörtént már, hogy a kör adósságokkal küzdött s fizetési kötelezettségeinek a terminusra képtelen volt eleget tenni. Ez a körülmény aztán arra inditotta a jelenlegi háztulajdonost, Máté Ferencet, hogy a napokban ügyvédje, dr. Vermes Mihály által felmondott a körnek. A vezetőség — a mint halljuk — tudomásul veszi a felmondást — látván, hogy a sulyos anyagi kötelezettségeknek ugy sem lesz képes eleget tenni. A kör vezetősége egyelőre kisebb helyiség bérlésére gondol, ha addig nem sikerül a Kaszinók egyesitésének eszméje, a melyet Széchenyi Viktor gróf főispán vetett felszinre.

— **Virágünnep.** A virágünnep végrehajtó bizottsága nagy igyekezettel dolgozik a már elkészült csinos meghivók kézbesitésén. A nyomdász szakegylet érdekes átalakuláson ment keresztül. A szemlélő előtt egy nagyforgalmu iroda képét mutatja, amint a meghivók irásán és ezek bejegyzésén folyik a munka. A meghivó szövege a következő:

„A székesfehérvári könyvnyomdászok az épitendő nyomdász szanatórium javára 1906. julius 1-én a Latzkovits féle vendéglő kerthelyiségében, a budapesti Athenaeum-dalkör és a m. kir. honvédzenekar közreműködésével hangverseny és tánccal egybekötött zártkörü virágünnepélyt rendeznek. Belépti-dij: személyjegy 1 kor, családjegy 2 kor. Az ünnepély kezdete d. u. 4 órakor, tánc kezdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Tánchoz a zenét Pozsár Lajos teljes zenekara szolgáltatja.

Fővédnökök: Dr. Prohászka Ottokár, gróf Cziráky Antal, gróf Széchényi Viktor.

Védnökök: Baracskai Szüts Jenő, Havranek József, Havranek Antal, Karl István, Reé István.

Diszelnökök: Bilkei Ferenc, Chay Antal, Csitári G. Emil, Heckenast Kálmán, dr. Keczán Livius, Kirisits Bódog, dr. Lurja Aladár, dr. Pataki Ármin, Rauscher Béla, dr. Steiner Jákó, Szöllőssy Ferenc, Tóth Artur.

A rendezőség 120 taggal."

A rendezőség ezuton azon kérelemmel fordul a közönséghez, hogy aki meghivóra igényt tart és a jövő hét közepéig meg nem kapná, forduljon bizalommal a Számmer, Csitári, Egyházmegyei vagy Székesfehérvár és Vidéke nyomdához, ahol ebbeli óhajának kész örömmel tesznek eleget.

Maga a műsor oly gazdag és változatos lesz, hogy az a legkényesebb igényeket is ki fogja elégiteni. A *Prolog*-ot erre az alkalomra Németh Lajos joghallgató irta, kinek néhány évvel ezelőtt irt Márciusi költeménye általános föltünést keltett. Ugyancsak élénk a készülődés a honvédzenekarnál is, mert külön ez alkalomra nagy vonóskarral tanulják Huber a *Harmonia dicsénekét* c. csodaszép darabját, melyet az Athenaeum dalárda a honvédzenekar kiséretével fog előadni a számos előadásra kerülő énekszámokon kivül. E ritka száma a műsornak egymagában is kellemes szórakozást fog nyujtani, de ha eláruljuk, hogy a honvédzenekar által előadandó remek darabokon kivül költemények és monológ is vannak felvéve az amugy is gazdag és változatos műsorba, legjelesebb erőink által előadva, ugy az eddigi érdeklődést figyelembe véve joggal merjük remélni, hogy a közönség tömeges megjelenésével fogja honorálni derék nyomdászaink fáradságot és áldozatot nem kimélő igyekezetét.

— **Vizsgálatok sorrendje.** A székesfehérvári államilag segélyezett községi felsőbb leányiskola záróvizsgálatainak sorrendje: Junius 18 án d. e. hittani vizsgálatok. 18 án d. u. 2 órakor irásbeli magánvizsgálat. 18-án d. u. 6 órakor tornavizsgálat. 19-én d. e. 8 órakor, szóbeli magánvizsgálat. 20 án d. e. 8 órakor, a polg. isk. III. oszt. vizsgálata. 21-én d. e. 8 órakor, a polg. isk. IV. oszt. vizsgálata. 22-én d. e. 7 órakor a felső leányisk. I. oszt. vizsgálata, 22 én d. e. 10 órakor a II., 23-án d. e. 9 órakor az V. oszt. vizsgálata, 24 én d. e. 9 órakor záró-ünnepély. A növendékek rajzai és kézimunkái megtekinthetők.

Rezegve ért hozzá csengő, lelkig ható hangja. Felrezzent. Megértette a harang hivó szavát . . .

Megfordult és indulni akart; de ekkor tüneményes képet látott a jól ismert szomoru helyen. Az erdész leánya, Györgyike térdelt a feszület előtt, ugy, hogy arcát jól láthatta.

Tizenhét tavasz üdesége, gyönyörüsége mosolygott finom, lágy vonásu arcán. Szőke fejéről, a dus hajkoszoruból — melyre egy fehér rózsa volt tüzve, — egy egy fürt enyelegve simogatta arca bársonyát, melyen a rózsapir ugy ragyogott, mint a frissen esett havon a hajnal bibora. Sötét, selymes szempillái alól a szendeség sugárzott. Az ártatlan lélek fensége egész valójára lebilincselő bájt varázsolt. Mély, áhitatos imába merült. Az áhitat szentsége reszketett keskeny, cseresznyepiros ajkain. Mintha az ég nyilt volna meg arcán, ugy sugárzott. Ragyogással, fénnyel lett tele a levegő. Élet ömlött végig az erdőn.

Gyönyörködött. Nézte-nézte azt az angyalálmot. Lélegzetét is visszatartotta, nehogy megzavarja. Elfelejtett erdőt, hegyet, palettát, ecsetet, el az egész szomoru világot, csak azt a fenséget nézte, mely e leányka szemeiből felragyogott.

— Ez is le fog hullani, mint a fonnyadt falevél? Ez a szent érzelem is elmulik nyomtalanul, mint a nyüzsgő, forrongó mindenség? Nem! Még a gondolat sem melegedett meg nála egy pillanatra sem. Ennek élni kell, az életet beragyogó hit és az édes dalt fakasztó érzelem temploma, a lélek, nem tünhet el a megsemmisülésbe. Ez örökéletü!

— Krisztus! Te megmentetted ezt az örök érzelmek templomát. Harmonikussá tetted az ember életét. Érzem, nem valami hatalmas disszonancia többé, de ha az volna is, itt vagy előttem, reményt nyujtasz, hogy egyszer feloldódik a végtelen gyönyörbe.

Egyszerre világosak lettek gondolatai. Mintha valami szellemkéz fátyolt vont volna le róluk. S mintha e szellemkéznek érintésétől megrezdültek volna lelke húrjai s egy szent, édes dal zendült volna meg rajtuk. Himnuszok ezek, melyek lelkünkbe vannak irva, s ha megszólalnak, pillanatokra üdvözülünk.

A lányka törte meg a varázst, amint föl-állt s haza indult.

A festő utána szólt:

— Györgyike! Györgyike! . . .

De a leány már messze volt, futva tünt el a meredek ösvényen, könnyedén átugorva utjában a köveket, mint egy megriadt őzike.

A festő elragadtatva maradt helyén, nézett a leány után, bár eltünt már előle. Behunyta szemeit, hogy megegyszer láthassa . . . Valami meleg érzés hatotta át egész valóját, mely zsibongásba hozta szivét. Percekig állt igy, önfeledten, majd felkiáltott:

— Ez pompás! Ezt, ezt megfestem!

Lázasan fogott munkához. Oly végtelen gyönyört érzett lelkében, milyet még soha.

Uj világ nyilt meg előtte, tele hittel, szeretettel. Egészen elérzékenyült attól a gondolattól, hogy ez a kép anyja lelkéről is eloszlatja a fájdalmat s majd vigasztalást talál benne.

Egy pillanatra abbahagyta a készülődést. Letérdelt a feszület zsámolyára. Krisztus Urunk szögekkel átvert lábai alatt pompás rózsacsokor illatozott. Ismét eszébe jutott a fehérruhás kis leány. Összekulcsolta kezét s megujulva imád kozott. Mint a rózsák illata, szállt égbe az ima.

Rónai Elemér.

00000343

— **Primicia.** Pottornyay László székesfehérvári egyházmegyei áldozópap Urnapján mutatta be első szentmise áldozatát Budapesten, a II. ker. Szent Anna templomban. Manuduktora Kőnig Gusztáv plebános volt, az ünnepi beszédet pedig Laub Károly mondotta. A buzgó lelkü budai hivek zsufolásig megtöltötték a tágas templomot s részesültek a primiciáiis áldozásban. Az ujmisét követőleg az öröm szülőknél bankett volt, a melyen számos felköszöntő hangzott el, köztük természetesen nem egy az egyházmegye főpásztorára dr. Prohászka Ottokarra.

Kinevezés Széchényi Viktor gróf főispán Wünsch Antal városi t. számfejtőt Almássy András halálával megüresedett számfejtői állásra számfejtőnek nevezte ki.

Az Iparoskör dalárdája. A székesfehérvari iparosok szépen fejlödö tarsaskörének lelkes vezetői régóta foglalkoznak azzal az eszmével, hogy a kör kebelében egy dalárdát alakitanak. A tervezgetések közt egy szerencsés gondolat a Polgári Dalkör felé terelte figyelmüket. Elgondolták, hogy mily nagy nyereség lenne, ha a már nemcsak képzett, de amellett tiszteletremeltó multtal biró dalkör egesz erkölcsi tőkéjével az Iparoskör nivóját, értékét emelné. A gondolat annál könnyebben nyert istápot, mert hisz köztudott tény, hogy a Polgári Dalkör jövője a legtobb esetben egy-egy mulatság sikerétol függ. Az eszme a dalkör tagjainak körében is tetszésre talált s az eddigi targyalások után biztosra vesszük, hogy az életrevaló terv meg is valósul. A Polgari Dalkor tagjai nagyon jól tudják, hogy az eddigi eredmeny nem áll arányban önfeláldozó munkajukkal. Mi szivesen hallottuk a két egyesület közeledését, mert mindkettőnek ügyét szivünkön viseljük. Ha az Iparoskor tagjai tudatara ébrednek, hogy mily nagy hivatása van a társaskorok életeben egy dalárdának, hogy mily hatalmas erkölcsi tőkét vinne magaval a Polgari Dalkor, ha a Polgári Dalkör tagjai megértik, hogy biztos működési terv, szereplési alkalom, magaban is tekintelyes társaskör támogatása nélkul teljesen bizonytalan egy daloskor jovője: akkor egyreszt az Iparoskör mindent elkövet, hogy a dalárdának a szükséges anyagi eszközöket rendelkezesére bocsássa es kellő cselekvést, szabadsagot biztositson, másrészt a Polgári Dalkör nem ragaszkodik annyira önnállóságához, hanem megragadja a feléje nyujtott, erős segitő-kezet. A társaskorok (nézzünk csak kurul Fehérvárott!) dalarda nélkül csinálhatnak ugyan magasszinvonalu felolvasásokat, de ezeket éppen az a közönség nem latogatja, amelyiknek számára tervezték. S ennek az egyszerü lélektani magyarázata az, hogy a dal, a zene felüditő, felvillanyozó erejenel fogva lelket önt a különben száraz tudomanyos fejtegetésekbe is. Az Iparoskör tehát az egyesülés által erkölcsi erőben, tekintélyben gyarapodnék, a Polgári Dalkör pedig hatalmas boltozatot emelne nemes céjának szolgálatában eddig épitett alapzata fölé. Szivünkből kivánjuk tehát, hogy a terv sikerüljön.

— **Rekontra.** Ausztria dühöng, szinte eszet veszti a nagy felháborodásban. Dühöng minden ellen, a mi magyar s feledi, hogy a magyar penzek, azok a szép gömbölyü sárga csikók éveken keresztül milyen vigan és milyen sokadalomban gurultak át Magyarországból a Lajtan tulra. S ha az osztrákoknak eleg volna a sutnivalojuk, korantsem igyekeznének még jobban felboszantani a magyart, hanem magukba fojtanák a dühüket, ha másert nem, hát a maguk hasznaért. Pompás választ hallunk az osztrak okvetetlenkedésre jobbról is, balról is. Tudvalevő, hogy a magyarok éveken keresztül mily nagy szammal szokták felkeresni az osztrák fürdoket. Fehérvárról pl. egész sereg uri család nyaralt Radegundban s hasonló osztrák, vagy steyer fürdőkben. Az osztrák okvetetlenkedés most megfelelő választ váltott ki ezekből a jó urakból. Elhataroztak, hogy nem mennek osztrák fürdőbe, ha még olyan jót tett is az egészségüknek. Inkább küzdenek — ha kell — a magyar fürdők esetleges kényelmetlenségével, de megkimélik magukat az osztrak látásától. Abbáziában való ságos forradalmat rögtönöztek a németek némely tulipánok láttára. Nagyon egyszerü rája a felelet. Ne tessék felkeresni Abbáziat. Majd megbékül az osztrák és fog alázatosan is hajlongani, ha látja, hogy a magyarból nem fogyott még ki a virtus. Hiába! Bennünket csak komiszkodással lehet ellenállásra birni. Ha valaki szépen beszél, ha hizeleg, simán beszél, hajlong és pukerliz — ha még oly fekete gyülöletet rejteget is a szivében — leszed bennünket a lábunkról. Igy azonban visszaadjuk a kölcsönt s tömöritjük keményre, erősre a magunk elszánt erőit.

— **Zenevizsgálat.** Námessy Mariska zongoratanárnő vezetése alatt álló tanitványok ez idei zenevizsgálatukat szerdán tartották meg a Szent István teremben, nagy számmal egybegyült közönség előtt. A lefolyt vizsgalat sikere elsősorban a tanárnő érdeme, ki jelesismeretes tanitásával, kitünő zenepaedagogiai módszerével vezeti be tanitványait a zongorázás müvészetébe; majdnem mindegyiknél az eredetiséget és a helyes rhytmikai érzéket tapasztaltuk, mindegyik csakis a tudásának megfelelő darabot adott elő. A vizsgálatot — mint rendesen — a csöppségek kezdették meg. Kovács Pál és Haader Sándor egy-egy számmal majd pedig együttesen egy negykezes darab eljátszásaval mutatták be haladásukat. Majd Szepesy Ilonka játszotta el Fichner „Tulipán" c. kis zongora darabját, azután egy Sonatinat adott elő es előadásával méltan kiérdemelte a közönség elismerését. Továbba Bátky Sarika, Róth Ilonka, Kiss Ida, Pásztory Mariska mutattak meg képességüket, s egytől-egyik mind nagyon is megfeleltek a varakozásnak. Szabady Annuska megjelenésével is érdeklődést keltett és ezt fokozta Brynley „Nocturne" c. bajos hangulatképének előadásával. Bizonyos hatarozottsággal játszott Szabady Andor, es hugaval együttesen még Flotov „Mártha Fantazia"-ját jatszottak el korrekten. Havranek László egy Gaal-féle Rapsodiát jatszott. Szembeötlött az az erős magyar érzés es erős rhytmikai érzék, mellyel az eloforduló magyar motivumokat értelmezte Ovary Jolánka Troubadour operából adott elő fantazia formába összeszott daimotivumokat A darabban eloforduló nehezebb kepleteket igen konnyen oldotta meg, a mi pedig kitüno ujjtechnikara vall. Polgar Annuska magyar abrándot játszott el. Előadó kepesség dolgaban tudása igen szep nivon all. Oberrecht Ilona egy Choszin keringovel nagy szorgalomról tanuskodott. Ezután Hegyi növerek negykezes jateka volt erdekes; Mozart „Szöktetés" c. opera nyitanyat adtak elő igen jó értelmezéssel. A zenevizsgalat sikerenek tetőpontjat az utolsó három jatszo, Pichler Annuska, Czajlik Mária és Kovács Stefike kisasszonyok müveszi jatéka kepezte. Pichler Annuska k. a. Chopin Liszt Polonaisel igen nagy hatast ért el. Ugyszinten Czajlik Mária k. a. egy Beethowen Sonatát interpretalt, és ennek a nagy klassikusnak mely gondolatait meglepő precizitással és müveszi erzékkel értelmezte. Kitünő játékát a közönség is szünni nem akaró tapssal jutalmazta. Vegul Kovács Stefike k. a. egy magyar stilü kompozicoót, Chován Magyar Hangalat képeit adta elő. Ez évben tett utoljára nalunk vizsgát, s a mint halljuk, tanulmányait a Nemzeti Zenedeben, Budapesten fogja folytatni, egy kiváló zenetanar vezetese alatt. Ez azt hisszük mindent megmond, ha a kisasszony müvészi tehetsegeről akarnank szólani. A vizsgálaton bebizonyitotta, hogy a zongoramüveszet terén igen szép jövő előtt áll. A közönség nem fukarkodott a tetszés nyilvanitásokban és ugy a tanitványokat, mint pedig a tanárnőt az elismerésével halmozta el.

— **Kérelem az iparosokhoz.** A székesfehérvari ipartestület kebelebe tartozó összes iparosokat felkerem, hogy a tervbe vett szekesfehérvari *iparkiállitás* erdekében f. hó 20-an, azaz *szerdán* este 8 órakor az *Iparoskör* Kigyo utcai helyiségeben megjelenni sziveskedjenek. Székesfehervar, 1906. evi junius hó 16-an. *Havranek* Antal, az *Iparoskör* elnöke.

Adományok. A villám sujtott aratómunkás felsegelyezesere kegyesek voltak a következő lelkek segélyt és vigasztalast nyujtani. N. N. Vereb 4 kor., O nagysága Szuborits Jenő kanonok ur 10 kor., Tiszt. Potyondy Imre a központi szeminárium Sz. Vince egyletenek nevében 10 kor., a szekesfehérvari növ. papság Sz. Antal perselyéből 6 kor., Ftdő Krécsy Károly sz. széki ülnök pleb. 2 kor, Verebi Végh Maria Ő nagysága Sz. Antal perselyéből kegyes utalványan 10 kor., ftdő Kostyán Sándor pleb. ur 5 kor., özv. Fekete Pálné székesfehérvári gyüjtése, tiszt. Magyar Sándor ur 10 kor., P. I. 2 kor., ftdő Ramsperger János pleb. ur 3 kor., ftdő Fritzenschaft János pleb. ur 2 kor., ftdő Pintér Ferenc lelkész ur 1 kor. Mindezen kegyes jótevőknek a szegény aratómunkás és három kis aprósága nevében hálás köszönetet mondok. Isten fizesse meg ezerszeresen! A fennt emlitetteken kivül kegyes volt Ő csász. és kir. fensége József főherceg ur is nagyobb összeggel megvigasztalni, a község szegény pénztára 20 kor., a község módosabb lakói közt befolyt 110 kor., gabona, hus és egyébb élelmi cikkek, aratótársai pedig mig házacskáját felépiti, ingyen végzik helyette munkáját, a keresetben pedig egyenlőkép részesitetik. Isten fizesse meg! — Keiller János plebános. Vértesacsa, 1906. jun. 15.

— **Találkozó**. A ciszterciták helybeli főgimnáziumában 1896-ban érettségizett osztálytársak és az ugyanezen évfolyamoknak volt tanulói Urnapján tartották meg 10, illetve 14 éves összejövetelüket. Megjelentek: Benkö József községi jegyző Csákberény, Darvas László m. kir. állatorvos Teth, Horváth Gyula dr., kir. törvényszéki joggyakornok Székesfehérvár, dr. Kalteneckert Viktor ügyvéd Székesfehérvár, Moizer Imre kir. torvényszéki jegyző Veszprém, Say Viktor cs. és kir. főhadnagy Budapest, dr. Schleicher Imre ügyvéd Mór, Seidel János kir. törvényszéki aljegyző Székesfehérvár. Valpei Dezső községi jegyző Sárkeresztur. A találkozók tanáraiknál tisztelegtek. Elmaradásukat kimentették: Ereky Károly mérnök, br. Fiath Ferenc kormányzósági fogalmazó, Maron István tanar, Molnár Lajos cs. és kir. főhadnagy, Kobl János r. kath. s. lelkész, Sallai Jenő községi jegyző, dr. Kemény Aladár és dr. Perlaki Imre ügyvéd.

— **Tulipán mulatság.** A Sz. K K. A. K holnapi tulipán-mulatsága iránt megyeszerte nagy az érdeklődés. Mi, akik a buzgo rendezőség odaadó faradozását közelről szemléljük, előre is mondhatjuk, hogy ez a nagy érdeklődés nem hiabavaló, mert a mulatság, amely egyuttal a legnemesebb hazafias eszme szolgálatába szegődött, tényben, kedvességben messze felülemelkedik a szokásos nyari mulatságokon. Az előre láthatólag nagyszámu közönség delutani mulattatasára sikerült a rendezőknek a katonazenekart megszerezni s ezenkivül a tulipánvásár, tombola- és tekeverseny fogják szórakozást nyujtani. A tekeverseny 5 ertekes tárgyra történik, a tombolaverseny pedig egyenesen meglepetés szamba fog menni. Mi csak annyit árulunk el, hogy 600 drb. ertekesnel ertekesebb tárgy kerül kisorsolásra; 3. sorsjegy 20 fillér. A tárgyakat a gyárosok és a helybeli legtekintélyesebb kereskedők (dicsérettel emlitjük, hogy ezek közt több izraelita is van) ajandekoztak. A mulatságot kedvezőtlen idő esetén is megtartják, ez esetben a Szent István teremben.

— **Sulyos baleset.** Saját könnyelmüsége folytan sulyos baleset erte Király István kishantosi földmivest. Az ottani malomban, ahol gabonat örletett kezevel akarta az egyik kereket gyorsabb forgasra birni. A kerék küllői jobb kezét elkaptak és karját több helyen eltörték. A szerencsetlenül járt embert beszállitottak a Szent György közkórhazba.

Elfogott betörö. A napokban történt, hogy Szigl József Rakóczi-utcai lakos udvarán lévőt napszamosok, akik a házban levö vendéglőben ejjeli szalláson voltak, 15 darab tyukot elloptak. A karosult feljelentésére a csendőrség megindította a nyomozást és a tolvajokat Kisfalud határában elfogták és átadták a helybeli rendőrségnek. Kihallgatásuk alkalmával kitünt, hogy egyikük, Janesi András 36 éves foi napszámos egy régebb idő óta körözött betörő, aki legutóbb Rózsahegyen működött. Simon Sándor Janesi Andrást letartóztatta és átkisér ette a kir. ügyészség fogházába. A többieket, miután a Szigl József kárára elkövetett lopást tagadták és rajuk bizonyitani semmit sem lehetett, a rendőrseg szabadon bocsátotta.

— **Apró tolvajok.** Pesovits Sándor és Löke István 12 éves utcagyerekek tegnap délután belopóztak Katona Sándor iskolaszolga lakásaba es onnan egy női nagykendőt loptak, amelyet azután eladtak. A rendőrség elfogta a két tolvajt, akik semmi áron sem akarják elárulni az orgazdát. A nyomozás tovább folyik.

00000344

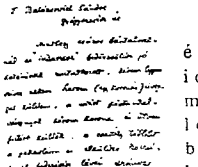

A szellemi és testi munka az idegzetet nagyon megviseli, mi különösen meleg időben mutatkozik legjobban. Ajánlatos tehát ilyenkor a székely havasi

INDASZESZ

(gyógyfű-sóshorszesz)

használata, mely massagenál (gyuró-kenőkura) alkalmazva az idegrendszerre a legjobb befolyással van, a testet üditi és frissiti, az izmokat edzi és számos orvosi kitünőségek egybehangzó véleménye szerint fejfájás, nátha, influenza, csuz (reuma), köszvény, tagszaggatás és minden meghülésből eredő bajok ellen is kitünő szernek bizonyult. Kapható mindenütt 2 és 1 koronás üvegekben. Készíti Balázsovich Sándor Korona-gyógyszertára Sepsiszentgyörgyön.

Csendélet Lovasberényben. Kákos Lőrinc lovasberényi pályaőr utját állta Sinka János ottani kocsisnak és nem engedte a sineken keresztülhajtatni, miután a vonat már nagyon közel járt. Sinkát annyira bántotta a dolog, hogy leugrott kocsijáról és a vasuti őrt alaposan helybenhagyta. A verekedő kocsist hitőság elleni erőszak és könnyü testi sértés vétsége miatt feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél. - Kántor Sándor és Vajda János lovasberényi lakos legények Klein Fülöp vendéglőjében tánc közben szólalkoztak össze. A szóváltást verekedés követte, melynek hevében Kántor Sándor kést rántott és ellenfelét megszurkálta, ugy, hogy az sulyos testi sérüléseket szenvedett. A késelő legényt feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

- **Öngyilkosság.** Somogyi Sándor 58 éves abai földmivesgazda hosszas betegsége után meghasonlott önmagával, meghasonlott az élettel is. Elveszitette a Mindenhatóban vetett hitét és bizalmát és öngyilkossá lett. A jómódu gazdát tegnap reggel felakasztva, holtan találták házának istállójában. A helyszinére hivott orvos megállapitotta, hogy Somogyi Sándor még az éj folyamán követte el végzetes tettét. Hátrahagyott soraiban azt irja, hogy életuntsága kergette a halálba.

— **Tüz Magyaralmáson.** Folyó hó 11-én d. e. 9 órakor rémes harangkongás szólitotta munkára Magyaralmás lakosságát. A falu középén levő czélédlakás udvarán összehalmozott disznólak lángba borultak és a cserépzsindelyes félszerrel együtt porráégtek. Nagy kárt szenvedett a tőszomszéd Major János is, kinek fél háza sok gazdasági szerrel együtt hamuvá lett. Szerencse, hogy szélcsend volt, mert különben részint a szorgos munkaidő és nagy viz-, meg kuthiány, részint a móri vásár miatt lehetetlen lett volna megmenteni a szomszédságban levő plébánia-épületeket és templomot, községházát s az egész utcasort. Maga Major János is Móron értesült a nagy szerencsétlenségről, mellyel Isten őt meglátogatta és próbára tette. A tüz gondatlanságból keletkezett.

-- **Egy liter bor miatt.** Iszkaszentgyörgyön a napokban Kálmán Ferenc és Kósa Gyula földmivesek együtt poharaztak Rideg György ottani vendéglőjében. Mindketten borközi állapotban voltak, amikor Kálmán azt kezdte követelni társától, hogy fizessen neki egy liter bort. Kósa a követelés teljesitése elől el akart távozni a vendéglőből, Kálmán azonban az udvaron utolérte és egy pohárral agyba-főbe verte. Kósa sulyosabb sérüléseken kivül kisebb mérvü agyrázkódást is szenvedett. Kálmán Ferencet feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

Anyakönyvi statisztika

1906. junius hó 9-től junius hó 16 ig.

I. Születés.

Született: 9 törvényes fiú, 13 leány, törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 22.

II. Halálozás.

Elhalt: 11 fi, 10 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 5, leány: 2, törvénytelen fiú: 0, leány 0; 7 éven felüli fi. 6, nő 8. — Összesen: 21.

E szerint a születés a halálozást 1-el multa felül.

Elhaltak: Hompola Jánosné Damm Anna r. k. 41 éves, Kegl Gy.-u. 21. — Sütő Istvánné Lendvai Erzsébet r. k. 46 éves, Sörpince-u. 54. — Saks Fülöp izr. házaló 66 éves, Felsőkirálysor 1. — Réti Rozália r. k. 3 hónapos, Olaj-u. 26. — Meskó Ernő r. k. kefekötő-segéd 22 éves, Szt.-Gy. k. — Gabriel Vince á. h. o. önálló szabó 58 éves, Szt. Gy. k. — Özv. Kalmár Imréné, Német Rozália r. k. 55 éves, Tobak-u. 15. — Spitzer Irén izr. 2 hónapos, Gizella-utca 1. — Özv. Bakos Ferencné Király Erzsébet 59 éves, Rác-utca 35. — Szep Béla ev. ref. 4 éves, Széchenyi-u. 64. — Németh György r. k. 30 napos, Jancsár-utca 12. — Klatz Márton r. k. foldm. napsz. 67 éves, Szt. Gy. k. — Sélczember Ferenc r. k. 10 éves, Olaj-u. 40. — Özv. Lang Károlyné Kojacsovics Rozália r. k. 86 éves, Erzsébet-liget 2. — Szalmári Ferenc r. k. kisbirtokos 13 éves, Kevek. mellett 2. — Kuti Jánosné Sagt Erzsébet r. k. 38 éves, Szt.-Gy. kórház. — Özv. Szántó Gáborné Vér Rozália ág. h. e. 65 éves, Szt. Gy. kórház. — Bekes István r. k. 21 hónapos, Halász-utca 20. — Vieger Károly r. k. 1 hónapos, Olaj-u. 5a.

Kihirdetés.

Lada Hattyan Lajos déli vasuti tisztviselő — Ruzicsek Mária Székesfehérvár. — Szklenár Ferenc és Seigel Éva Haden Mária Székesfehérvár.

A szőlőperonoszporája ellen

való védekezéshez általánosan elismert legjobb anyag a

DR. ASCHENBRANDT-féle

Bordói-por.

Ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm **68 fillér**, 10 és 5 kilogrammos zsákokban **72 fillér**, valamint 2 kilogrammos dobozokban á klgr. **73 fillér.**

Használata olcsó és biztos. előállitása **gyors.** a levéllhez a legjobban **tapad, a permetezőt sohasem dugitja.**

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémiai növénytelettani állomása kisérletének fényes eredménye, a legkitünőbb külföldi szaktudósok véleménye, számos magyar gazda bizonyitványa bárkinek dijtalanul küldetik.

A **bordói-por** ezenkivül kitünő eredménnyel használható a **burgonyavész** ellen, **gyümölcsfák** permetezésére és **baromfiólák** fertőtlenitésére.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete"

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Karl József és fia Székesfehérvár.

Szigethy Testvérek Székesfehérvár.

Uszoda-megnyitás!

Az

„Árpád-fürdő"

szabad uszodája május hó 20-án reggel megnyilott. Az uszoda vizének hőfokát mindenkor a levegő hőfokához alkalmazzuk. Bejárat a Kossuth-utcáról és a csatorna-partról.

Fürdés ideje:

FÉRFAKNAK reggel 6 órától 8 óráig és déli 12 „ este 7 óráig.
NŐKNEK délelőtt 8 „ fél 12 óráig.

Jegyek ára:

Felnőtteknek saját ruha és lepedő használattal	30 fill.
uszóruha és lepedővel	50 „
Tanulójegy közös vetkőzőben d. u. 3 órától 5 óráig	
saját ruha használattal	20 „
uszóruha és lepedővel	35 „
Idényjegy saját ruha használattal	16.- kor.
ruha és lepedővel	24. „

Uszás tanulás:

Beiratási dij	2. kor.
azonfelül minden leckéért az uszómesternek	.30 fill.
Ruhaőrzési dij egész idényre	2.— kor.

A VIZGYÓGYINTÉZET MEGNYILOTT.

Részletes ismertetése a fürdő pénztáránál kapható.

Az Árpád-fürdő r. t.

igazgatósága.

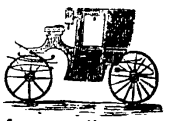

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemü ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javitásokat** a leggyorsabban és jutányos árban készitek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Csak SICULIA névvel ellátott üvegek valódiak.

A Málnási „SICULIA" forrásviz

a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegen átfurt artézi forrás.

A gyomortegest fogyton megszünteti. Parátlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a zöld, fado, torok, gyomor, vese, hólyagbántalmai ellen. Kórányi, Kétly, Lauszk, kapfer tanár urak szakvelemenyei

a málnási „SICULIA"-forrást

a kontinens legdusabb természetes alkalikus, sós savanyuvizének minősitik.

Magyarországi főraktár:

BRAZAY KALMAN BUDAPEST. József-körut 37.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeria és füszerkereskedésben.

3358. 30—16.

Székesfehérvári Kereskedelmi Bank

Felhivása 3%-os Magyar Jelzálog Hitelbank sorsjegyeknek konvertálására, valamint az uj Jelzálog-sorsjegyek jegyzésére!!!

Az erre vonatkozó, már a legközelebbi napokban megjelenő, hivatalos hirdetmény értelmében eszközöljük a régi kötvények kicserélését, valamint elfogadunk jegyzéseket a kibocsájtandó uj sorsjegyekre.

Ezen sorsjegyek évente 6 sorshuzással rendkivül kedvező nyeremény esélyeket fognak nyujtani és páratlanul dus, az összes más sorsjegyeket messze fölülmuló *1,100,000 korona összegü fényereményekkel vannak javadalmazva.*

1,000.000 korona a fényereménnyel kihuzott egyik sorsjegyre esik, mig
100.000 „ a másik hason sorozatu és számu sorsjegyre esik.

Az egyéb nyeremények: *500,000, 400,000, 300,000, 250,000, 200,000, 150,000, 100,000* korona összegüek.

A konvertálással járó összes költségeket viseljük, ugy ezen transactiok feleinkre nézve **teljesen díjmentesek.**

Közelebbi felvilágositással és utmutatással szivesen szolgálunk

Székesfehérvári Kereskedelmi Bank.

Pályázati hirdetmény.

Polgárdi község képviselő testületének megbizása folytán alulirt községi elöljáróság Polgárdi község főterén kijelelendő helyen — kisdedovoda épitésére pályázatot hirdet.

1. Pályázhat minden magyar honos és épitkezésre jogositottépitési vállalkozó.

2. Az épitendő ovodának vázlata, melyben a pontos méretek és beosztás feltüntetve van, Polgárdi jegyzői hivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthetők s arról másolat vehető.

3. Tartozik a pályázó a megyei épitkezési szabályrendeletben megkivánt tervrajzot és ennek megfelelő költségvetést f évi julius 1-ig a községi biró és jegyző kezéhez, azok elismervényük ellenében átadni.

4. Pályázó által benyujtott tervrajz és költségvetés a község tulajdona marad, pályázó azért semmi néven nevezendő díjazást nem követelhet, még akkor sem, ha az ő müve fogadtatnék el az államépitészeti hivatal által.

5. Hogy az épitész kivitelével kit biz meg a képviselő testület, ezen jogot magának tartja fenn.

Polgárdin, 1906. junius 7.

Schwaiger Ferenc s. k., jegyző. **Berki Ferenc** s. k., biró.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvénytársaság Székesfehérvár.

Felhivás a 3%-os Magyar Jelzálog Hitelbank-sorsjegyeknek konvertálására,

valamint az uj jelzálog-sorsjegyek jegyzésére!!!

Az erre vonatkozó, már a legközelebbi napokban megjelenő, hivatalos hirdetmény értelmében eszközöljük **a régi könyvek kicserélését** valamint elfogadunk **jegyzéseket a kibocsátandó uj sorsjegyekre.**

Az uj kamatozatlan Jelzálogsorsjegyeket **100 korona névértékü** emlektekben bocsájtjuk ki és kétféle darab *A* és *B* megkülönböztetésü betüvel ellátva egy és ugyanazon sorozatra és számra fog szólni.

Ezen uj sorsjegyek évente **6 sorshuzással** rendkivül **kedvező nyeremény esélyeket** fognak nyujtani **és páratlanul dus,** az összes más sorsjegyeket messze fölülmuló

1,100,000 korona összegü fényereményekkel vannak javadalmazva.

1,100.000 korona a fényereménynyel kihuzott egyik sorsjegyre esik, mig
100.000 „ a másik hason sorozatu és szamu sorsjegyre jut.

Az egyéb nyeremények: 500.000, 400.000, 300.000, 250.000, 200.000, 150.000, 100.000 korona összegüek.

Ezenfelül minden 100 korona névértékü sorsjegyre legalább a **140 korona** összegü **legkisebb nyeremények kell esnie.** Az összes kihuzott sorsjegyek nyereményjegyekkel lesznek ellátva, amikek minden tovabbi sorshuzáson részt vesznek, ugy, hogy **egy sorsjegyre több nyeremény** is eshet.

A konvertálás a 3%-os sorsjegyek és összes nyeremények beszolgáltatásával és **körülbelül 60 korona készpénz ráfizetésével** történik. Ez ellen **2 darab** egyenként 100 korona névértékü uj jelzálogsorsjegyet szolgáltatnak ki, melyek ugy **a régi konvertált sorsjegyeknek változatlanul fennálló nyereményhuzásain,** mint a rendkivül gazdagon javadalmazott **uj sorshuzásban** is részt vesznek.

Jegyzéseket az uj jelzálogsor jegyzésre **az eredeti jegyzési áron** 100 korona névértékre **142 korona körül** elfogadunk **darabonkint 10 korona foglaló** azonnali befizetése mellett.

Mivel a konvertálás bejelentése nagyon rövid, csak 14 napi határidőn belül lesz eszközölhető, **a konvertálandó 3% os Jelzálogsorsjegyeket,** valamint **az uj sorsjegyek jegyzésére darabonkint 10 korona foglalót** czimünkre **haladéktalanul beküldeni kérjük.** Ugy a konvertálast, mint a jegyzéseket díjmentesen foganatosítjuk.

A konvertálás elmulasztása jelentékeny veszteséggel jár, mivel a nem konvertált sorsjegyeket a csekély értékü nyereményjegynek kiadása mellett csak 200 koronával váltják be.

Elfogadunk: Takarék és folyószámla betéteket 4% kamatozás mellett.

Engedélyezünk: Váltó és folyószámla hitelt a legolcsóbb kamatláb mellett, jelzálogkölcsönöket, valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett nyujtunk, valamint ilyeneket olcsóbb kamatra konvertálunk. Mint a **Trieszti Általános Biztosító Társulat főügynöksége** elfogadunk élet, tüz, jég, baleset, betöréses-lopás és üvegkár biztositásokat a legolcsóbb díjtételek mellett.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvénytársaság.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000346